

RÉSUMÉ.

**Enquête dans le domaine de UNCOE,
portant sur les atrocités commises
sur le territoire de l'ancienne Yougoslavie**

L'auteur a été membre de la Commission des Experts de l'ONU qui a enquêté sur les crimes de guerre commis dans l'ancienne Yougoslavie, il a également été rapporteur pour les questions juridiques et enquêtes sur le terrain réalisées pour la Commission. Dans l'article, il expose dans les grandes lignes les questions juridiques se rapportant à la classification du conflit et à la doctrine réglant la responsabilité du commandement étant donné que ces deux aspects sont essentiels pour déterminer la responsabilité pénale individuelle. Il aborde également un certain nombre d'enquêtes réalisées sur le terrain, la méthodologie appliquée ainsi que les résultats obtenus. Les enquêtes étudiées sont les suivantes: une enquête réalisée à Sarajevo en juin-juillet 1993 par une équipe canadienne et qui a débouché sur une étude pilote portant sur le viol systématique, une étude en droit de la guerre traitant d'un incident spécifique survenu pendant la bataille de Sarajevo ainsi qu'une étude analytique de la bataille de Sarajevo du point de vue du droit de la guerre, une enquête réalisée en octobre 1993 par une équipe composée de Canadiens et de médecins étudiant l'application des Droits de l'Homme dans l'enclave de Medak, territoire de Croatie contrôlé par les Serbes et ensuite envahi par les forces Croates, ainsi qu'une enquête réalisée à Dubrovnik en octobre-novembre 1993 par une équipe Canado-norvégienne. L'auteur conclut qu'il est possible de préparer des procès valables portant sur des crimes de guerre commis en temps de guerre en faisant appel à des petites équipes neutres; il recommande que les forces de maintien de la paix recueillent les preuves et mènent les enquêtes portant sur les crimes de guerre dans le cadre ordinaire de leur mandat.

SAMENVATTING.

**Onderzoek, in het kader van UNCOE,
met betrekking tot de gewelddaden gepleegd
op het grondgebied van het voormalig Yoegoslavië**

De auteur was lid van de Commissie van Deskundigen van de UNO die een onderzoek heeft ingesteld naar de oorlogsmisdaden die in het voormalige Yoegoslavië zijn gepleegd; hij was eveneens verslaggever wat de rechtsvraagstukken en de onderzoeken op het terrein betreft ten behoeve van de Commissie. In het artikel geeft hij een uiteenzetting over de belangrijkste punten wat de rechtsvraagstukken betreft die verband houden met de classificering van het conflict en met de rechtsleer waaronder de aansprakelijkheid van het commando ressorteert. Die twee aspecten zijn immers van essentieel belang wil men de individuele strafrechtelijk aansprakelijkheid bepalen. Hij heeft het eveneens over een aantal onderzoeken die op het terrein zijn uitgevoerd, de toegepaste methodologie en de bekomen resultaten. De bestudeerde onderzoeken zijn de volgende: een onderzoek in juni-juli 1993 waartoe een Canadese ploeg is overgegaan in Sarajevo en aanleiding heeft gegeven tot een modelstudie in verband met de systematische verkrachting, een studie over oorlogsrecht met betrekking tot een specifiek incident dat zich heeft voorgedaan tijdens de gevechten om Sarajevo en een analytische studie van de gerechten om Sarajevo uit het oogpunt van het oorlogsrecht, een onderzoek ondernomen in oktober 1993 door een ploeg bestaande uit Canadezen en geneesheren die de naleving van de mensenrechten hebben bestudeerd in de enclave van Medak, grondgebied van Croatië gecontroleerd door de Serviërs en dat vervolgens door de Croatische strijdkrachten werd ingenomen alsook een onderzoek dat in oktober-november 1993 in Dubrovnik door een Canadees-Noorse ploeg is uitgevoerd. De steller van het artikel besluit dat het mogelijk is waardevolle processen voor te bereiden die verband houden met oorlogsmisdaden bedreven in oorlogstijd door een beroep te doen op kleine neutrale ploegen; hij beveelt tevens aan dat de strijdkrachten die met de vredeshandhaving zijn belast bewijzen zouden verzamelen en onderzoeken zouden instellen in verband met de oorlogsmisdaden in het kader van hun gewoon mandaat.

ZUSAMMENFASSUNG.

**Untersuchung im Rahmen von UNCOE
in Bezug auf dem Grundgebiet des ehemaligen Jugoslawiens
begangene Gräueltaten**

Der Autor war Mitglied der UN-Expertekommission, die die im ehemaligen Jugoslawien begangenen Kriegsverbrechen untersucht hat; er war ebenfalls Berichterstatter in Bezug auf Rechtsfragen und auf die Untersuchungen, die auf dem Gelände im Auftrag der Kommission durchgeführt wurden. Im Artikel vermittelt er in grossen Zügen eine Darstellung der Rechtsfragen im Zusammenhang mit der Klassifizierung des Konflikts und mit der Rechtslehre, die die Verantwortlichkeit des Kommandos festlegt, weil beide Aspekte ja von wesentlicher Bedeutung sind, um die strafrechtliche Verantwortlichkeit der Person ermitteln zu können. Er erörtert auch eine Zahl von Untersuchungen, die auf dem Gelände durchgeführt wurden, die angewandte Methodologie sowie die erzielten Resultate. Die studierten Untersuchungen sind die folgenden: eine im Juni-Juli 1993 in Sarajevo von einem kanadischen Team realisierte Studie, aus der eine Pilotstudie über die systematische Vergewaltigung hervorgegangen ist, eine Studie über das Kriegsrecht in Bezug auf einen spezifischen Vorfall, der sich während der Schlacht im Sarajevo ereignete, sowie eine analytische Studie der Schlacht um Sarajevo im Hinblick auf das Kriegsrecht, eine im Oktober 1993 von einem Team aus Kanadiern und Ärzten durchgeführte Untersuchung der Anwendung der Menschenrechte in der Enklave von Medak, einem Gebiet von Kroaten, das die Serben kontrollierten und die Kroatischen Streitkräfte anschliessend einnahmen, sowie eine Untersuchung, die ein Team aus Kanadiern und Norwegern im Oktober-November 1993 in Dubrovnik geleitet haben. Der Autor zieht den Schluss, dass es möglich ist, vollwertige Prozesse über in Kriegszeiten verübte Kriegsverbrechen vorzubereiten, in dem man auf neutrale kleine Teams zurückgreift; er erteilt die Empfehlung, dass die friedenserhaltenden Streitkräfte die Beweise sammeln und die Untersuchungen der Kriegsverbrechen im üblichen Rahmen ihres Mandats durchführen.

RIASSUNTO.

**Inchiesta nel campo di intervento dell UNCOE,
reguardante i territorio
della ex Jugoslavia**

L'autore è stato membro della Commissione di Esperti dell'ONU che condotto l'inchiesta sui crimini di guerra commessi nella ex Jugoslavia; egli è stato inoltre relatore sulle questioni giuridiche e per l'inchiesta sul campo realizzata dalla Commissione. Nell'articolo, egli espone in grandi linee le questioni giuridiche relative alla classificazione del conflitto e alla dottrina che regola la responsabilità del comandante, dato che tali due aspetti sono essenziali per determinare la responsabilità penale individuale. Egli affronta inoltre un certo numero di indagini realizzate sul terreno, la metodologia applicata e i risultati ottenuti. Le indagini oggetto dello studio sono le seguenti: una indagine realizzata a Sarejevo nel giugno-luglio 1993 da una équipe canadese e che ha concluso uno studio pilota relativo alle violenze sessuali sistematiche, uno studio in diritto della guerra riguardante un incidente specifico sopravvenuto durante la battaglia di Sarajevo, e uno studio analitico della battaglia di Sarajevo da punto di vista del diritto della guerra, una inchiesta realizzata nell'ottobre 1993 da una équipe composta da Canadesi e da medici relativa alla applicazione dei Diritti dell'uomo nella enclave di Medak, territorio della Croazia controllato dai Serbi e in seguito invaso dalle forze Croate, una inchiesta realizzata a Dubrovnik nell'ottobre-novembre 1993 da una équipe Canado-norvegese. L'autore conclude che è possibile preparare dei validi processi sui crimini di guerra commessi in tempo di guerra facendo ricorso a piccole équipes neutrali; raccomanda che le forze di mantenimento della pace raccolgano le prove e conducano le inchieste sui crimini di guerra nel quadro ordinario del loro mandato.

RESUMEN.

**Encuesta en el marco de UNCOE
sobre las atrocidades cometidas
en el territorio de la ex-Yugoslavia**

El autor ha sido miembro de la Comisión de Expertos de la ONU encargada de investigar los crímenes de guerra cometidos en la ex-Yugoslavia. También ha actuado de informante con respecto a las cuestiones jurídicas resultando de las encuestas realizadas en el sitio para la Comisión.

En el artículo expone las grandes líneas de las cuestiones jurídicas que se refieren a la clasificación del conflicto y a la doctrina de la responsabilidad del mando, puesto que ambos puntos desempeñan un papel esencial para determinar la responsabilidad penal individual.

Se enfoca también un cierto número de investigaciones realizadas en el sitio, la metodología utilizada así como los resultados obtenidos. Las investigaciones estudiadas son las siguientes: una encuesta realizada por un equipo canadiense en Sarajevo en junio-julio de 1993 que dió lugar a un estudio piloto dedicado a la violación sistemática, un estudio en derecho de la guerra tratando de un incidente específico ocurrido durante la batalla de Sarejevo así como un estudio analítico de la batalla de Sarajevo bajo el ángulo del derecho de la guerra, una encuesta realizada en octubre de 1993 por un equipo canadiense compuesto de médicos estudiando la aplicación de los Derechos del Hombre en el enclave de Medak, territorio croata controlado por los serbios y después invadido por los croatas, en fin una encuesta realizada en Dubrovnik en octubre-noviembre 1993 por un equipo canado-noruego. En cuanto a crímenes de guerra perpetrados en tiempo de guerra el autor concluye que es posible preparar pleitos valables recurriendo a pequeños equipos neutrales. Recomienda que las fuerzas de mantenimiento de la paz recogan las pruebas y conduzcan las encuestas referente a los crímenes de guerra en el marco ordinario de su mandato.